

Elever på de erhvervsfaglige grunduddannelser inden for byggeriet skal helt fra første dag indprentes respekt for og forståelse af, hvad en bygning er – de materialer, den er opført i, den tid, den repræsenterer, og hvilken kulturhistorisk rolle den spiller. Dermed er sindene mere åbne over for at tilegne sig de fornødne kompetencer til at medvirke i restaurerings- og istandsættelsesopgaver i det fredede og bevaringsværdige byggeri. Som det er i dag, mangler især den yngre generation af håndværkere sans for, indsigt i og kompetencer til at håndtere det historiske byggeri.

Grunduddannelserne bør måske ligefrem suppleres af en overbygning – en håndværkets “master-grad” – der tillader de unge at gå endnu dybere ned i de håndværksmæssige kompetencer. Indtil videre findes restaureringshåndværkeruddannelsen på Syddansk Erhvervsskole – et sådant tilbud burde måske blive mere alment.

Således mener præsidenten for Bygningskultur Danmark og formanden for medlemsorganisationen BYFO, Birthe Iuel, der fremfor alt ønsker at skærpe bevidstheden om dét at passe godt på den historiske bygningsmasse. Hun efterlyser holdningsændringer – såmænd både hos de yngre håndværkere, rigtig mange håndværksmestre, enkelte rådgivere og ligefrem bygningssejerne selv.

Men holdningsbearbejdningen bør tage udgangspunkt i grunduddannelserne.

MÅ STARTE I SKOLEN

Hånd & Værk har sat hende stævne med afdelingschef Torsten Lindum Poulsen. Han er ansat i fællessekretariatet Byggeriets Uddannelser, der varetager sekretariatsfunktionerne for en række faglige fællesudvalg i byggeriet. Han kender således rigtig meget til både uddannelserne, formålene med dem og til skolernes “kunder” – eleverne og virksomhederne – og kan dermed give et godt bud på de muligheder, der måtte være for at opfylde bygningssejernes ønsker.

Hans første reaktion er en erkendelse af, at det gode, det unikke håndværk har trange kår, fordi byggeriet i stigende grad bliver industrialiseret; bygningsdelene bliver til fabriksfremstillede komponenter. Og bygges der en-

HÅNDVÆRKET, DER BLEV VÆK

FOTO: HENRIK NIELSEN

I DUEL OM DET GODE HÅNDVÆRK: FORMANDEN FOR BYFO, PRÆSIDENT FOR BYGNINGSKULTUR DANMARK BIRTHE IUEL OG AFDELINGSCHEF TORSTEN LINDUM POULSEN, BYGGERIETS UDDANNELSER.

ISÆR YNGRE HÅNDVÆRKERE BØR HAVE STYRKET DERES KERNEKOMPETENCER FOR AT KUNNE VARETAGET OPGAVER I DEN HISTORISKE BYGNINGSMASSE. MEN DET KRÆVER, AT BYGNINGSEJERNE STILLER KRAV TIL VIRKSOMHEDERNE.

BIRTHE IUEL:

»Der bør etableres fælles undervisningsforløb inden for enkelte fagdiscipliner for arkitektstuderende og elever inden for håndværket. Det kunne også bidrage til en større gensidig respekt fagene imellem.«

delig "i hånden", er alting på forhånd beregnet til sidste detalje. Håndværkere af den gamle skole fungerede i højere grad selvstændigt – ikke mindst fagligt.

Endelig påpeger han, at de erhvervsfaglige uddannelser i dag skal dække så bredt over almene, personlige og faglige kompetencer, at det i sig selv sætter begrænsninger for, hvor langt eleverne når rundt i deres grunduddannelse.

»Grunduddannelserne har i dag til formål at uddanne unge til at løse ukendte opgaver og udfordringer, som de kommer til at møde i deres arbejdsliv, fremfor – som tidligere – at være gentagelser af faglige traditioner og metoder,« siger Torsten Lindum Poulsen. »Efter- og videreuddannelse skal have en meget tydeligere plads i arbejdslivet fremover i takt med den stadig hurtigere udvikling inden for bygningsmaterialer, krav, specialisering og virksomhedsorganisering.«

VIKSOMHEDERNE SKAL EFTERSPØRGE

»Og først og fremmest skal behovet for disse kompetencer være tilstede i dagligdagen; virksomhederne skal efterspørge dem,« noterer han.

Birthe Iuel stiller sig på sine medlemmers vegne parat til at indskrive specifikke krav til håndværkernes kunnen i udbudsmaterialerne. Men det er ikke uproblematisk. På den ene side har bygningsejerne ikke tilstrækkelig indsigt til at stille de rigtige krav – og henvender sig jo netop til håndværkerne for at få den fornødne rådgivning – og på den anden side mangler også mange bygningsejere den nødvendige respekt for det hus, de er ejere af. De har behov for at blive rådgivet væk fra "billigst muligt" – en holdning, der er alt for fremherskende:

»Og det kan undre. Altså – veteranbilentusiaster rejser gerne verden rundt for at finde netop den originale reservedel til deres bil, som de mangler. Men om man sætter nye, billige vinduer i en bevaringsværdig ejendom frem for at restaurere og vedligeholde de originale; det ser man ofte stort på,« påpeger Birthe Iuel. »Her bør den dygtige, den kompetente håndværker også kunne sige fra.«

DET (EVIGT) MANGLENDE SAMSPIL

Endnu en brist, når det gælder forsvarlig vedligeholdelse af den bevaringsværdige bygningsmasse, er det typisk

TORSTEN LINDUM POULSEN:

»Grunduddannelserne har i dag til formål at uddanne unge til at løse ukendte opgaver og udfordringer, som de kommer til at møde i deres arbejdsliv.«

manglende samspil – både håndværksfagene imellem og håndværkerne og rådgiverne indbyrdes. »Håndværkerne og rådgiverne – der også mangler stilhistorisk indsigt ind imellem! – bør have et antal fælles referencer. Der bør etableres fælles undervisningsforløb inden for enkelte fagdiscipliner for arkitektstuderende og elever inden for håndværket. Det kunne også bidrage til en større gensidig respekt fagene imellem,« foreslår Birthe Iuel. Torsten Lindum Poulsen bekræfter, at skellet mel-

lem håndværkere og arkitekter er blevet større: Gennem de senere år er tilgangen til arkitekt- og ingeniørstudiet præget af stadig færre ansøgere med en håndværksmæssig baggrund. Det betyder på længere sigt, at den konkrete forståelse af den praktiske byggeopgave bliver mindre – og samspillet sværere.

FÆLLES FORLØB – JA TAK!

Han tilslutter sig i øvrigt gerne tanken om fælles uddan-

UDFORDRINGERNE:

- Yngre generationer af bygningshåndværkere mangler kompetencer til selvstændigt og fagligt forsvarligt at varetage opgaver i den historiske bygningsmasse
- Unge håndværkerelever savner en holdning til dét at være håndværkere og bibringes ikke respekt for bygningen
- Der mangler samspil håndværkere – og håndværkere og rådgivere – imellem
- Efterspørgslen på håndværkere med særlig høje kompetencer mangler

LØSNINGERNE:

- De unge skal prægnes i den rigtige retning allerede fra grundforløbet
- Der etableres en videregående uddannelse i hvert af byggefagene
- Håndværksvirksomhederne etablerer en mærkningsordning, der let overskueligt redegør for virksomhedernes kompetencer
- Rådgivere, bygherrer og bygningsejere skal påvirkes til at efterspørge kvalitet og kompetencer

nelsesforløb for arkitektstuderende og håndværkere. »Vi arbejder meget med både den vertikale og den horisontale dialog i beskrivelsen af uddannelserne,« uddyber han: »I den horisontale dialog gælder det om at skærpe respekten for hinanden fagene imellem, at tage et fælles ansvar for byggeopgaven. Men skolerne og virksomhederne er traditionelt skarpt fagligt opdelt. Det er her, ændringerne skal slå igennem.«

Torsten Lindum Poulsen tilføjer, at det rent faktisk fremgår af uddannelsesbekendtgørelserne, at eleverne skal lære at arbejde mere selvstændigt og løsningsorienteret: De skal selv foretage beregninger og formulere løsningsforslag – og dermed også kunne rådgive.

ET FÆLLES ANSVAR – TRODS ALT

Behovet for tværfaglig dialog er påtrængende i takt med det moderne byggeri, der forudsætter et vist samarbejde, når det gælder eksempelvis energioptimering: Her er

ingen kæde stærkere end det svageste led, og det fordrer samarbejde.

Som samtalen forløber, bekræftes, at alle parter har et ansvar for at styrke holdninger og kompetencer.

»Når vi taler holdninger, handler det også om håndværkernes holdning til sig selv: Den faglige stolthed, der prægede den gamle, kompetente håndværker – den mangler. Den bør bibringes eleverne under deres skoleophold,« mener Birthe Iuel.

Torsten Lindum Poulsen supplerer:

»Den faglige stolthed og holdningen til godt udført arbejde skal i højere grad komme fra oplæringen i praktikvirksomheden. Mester skal udstråle den faglige stolthed og præge både sine svende og sine elever. Skolen skal supplere med viden om stilhistorie og bygningskultur.«

– Hvilket på ny fordrer, at kunderne efterspørger den håndværksmæssige kvalitet frem for ... "billigst muligt" – hvormed en ring turde være sluttet.

Brug passiverne aktivt

Med mindre din virksomhed adskiller sig radikalt fra alle andre, er der mere fokus på selve driften end på balancen. Men måske er det på tide at tænke lidt utraditionelt og få øjnene op for nye finansielle muligheder?

Der kan være friværdi i ejendommen, som med fordel kan aktiveres, eller der kan være behov for at tilpasse virksomhedens finansielle

struktur – dermed får passiverne en aktiv rolle i virksomhedens drift.

Vi tilbyder en rådgivning, som kommer rundt om både gældspleje, finansiering, investering og forsikring. Det giver det fulde overblik til at vurdere, hvordan

balancen bedst optimeres. Og vi kommer gerne med vores anbefaling.

Lad balancen bidrage til driften af din virksomhed

Tænk nyt

Nykredit

Erhverv København - telefon 44 55 27 27